

SUOMEN TERVEYTTÄ EDISTÄVÄT SAIRAALAT JA ORGANISAATIOT RY TOIMINTAKERTOMUS 2020

1. YHDISTYKSEN HALLINTO

Hallitus:

Ahonen Juha	PSHP	Puheenjohtaja
Astila Piia	Satasairaala	Varapuheenjohtaja
Järvi Leea	PPSHP	
Liira Helena	HUS	
Pesonen Karita	Raahen seudun hvky	
Pohjola Minna	VSSHP	
Puustinen Pekka	PSSHP	
Päivärinne Marita	Salon terveyskeskus	
Ylitörmänen Tuija	EKSOTE	

Hallituksen varajäsenet:

Alatalo Minna	Raahen seudun hvky
Dalbom Linda	VSSHP
Lukkarila Pirjo	PPSHP
Pikkarainen Saara	Kainuun SOTE
Poutanen Karri	SiunSote
Salmela Ari	Satasairaala
Varjonen-Toivonen Maarit	PSHP
Ålander Merja	PSSHP

Asiantuntijajäsen:

Savolainen Nella	THL
------------------	-----

Toimihenkilöt:

Häkkinen Eeva	ESSOTE	Yhdenvertaisuus-, maahanmuutto- ja monimuotoisuusasiat (MED TF)
Hätönen Heli	STM	HPH-koordinaattori
Luhta Reetta-Maija	EPSHP	Savuton sairaala -koordinaattori
Peränen Nina	KSSHP	Sihteeri, tiedottaja
Sandström Patrik	Filha ry	Kansainvälinen Savuton Sairaala -koordinaattori
Vasankari Tuula	Filha ry	Kansainvälinen Savuton Sairaala -koordinaattori
Koskinen Merja		Hallituksen ulkopuolinen rahastonhoitaja

2. JÄSENORGANISAATIOT

Varsinaiset jäsenet

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöpiiri EKSOTE
 Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
 Etelä-Savon sosiaali- ja terveystyöpiirien kuntayhtymä ESSOTE
 Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä
 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
 JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä (Ilmajoki ja Kurikka)
 Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Kanta-Hämeen Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvvelukuntayhtymä Soite
Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ky, KSSHP
Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä PSHP
Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvvelujen kuntayhtymä Siun sote
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä PPSHP
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä PSSHP
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
Salon kaupunki, Sosiaali- ja terveystoimen palvelut
Satasairaala Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Kannatusjäsenorganisaatiot

Centria ammattikorkeakoulu
Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK) sosiaali- ja terveystala
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu (XAMK)
Kotkan kaupunki

3. YHDISTYKSEN KOKOUKSET

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin koronatilanteen vuoksi Skype-kokouksena 25.3.2020 kello 13.00-14.00. Paikalla oli kahdeksan yhdistyksen jäsentä. Vuosikokous hyväksyi yhdistyksen toimintakertomuksen ja -suunnitelman sekä tulo- ja menoarvion. Tilinpäätös vahvistettiin ja vastuuvapaus myönnettiin hallituksen jäsenille. Vuosikokous hyväksyi myös sääntömuutoksen, joka toimitettiin patentti- ja rekisterihallitukseen suomeksi ja ruotsiksi. Vuosikokouksen valitsema hallitus varajäsenineen ja toimihenkilöineen näkyy kohdassa 1.

STESO:n hallitus kokoontui toimintakauden aikana kuusi kertaa:

- 23.1.2020
- 25.2.2020
- 25.3.2020
- 20.5.2020
- 17.9.2020
- 25.11.2020

Lisäksi oli yksi sähköpostikokous:

- 12.-18.6.2020

4. STESO RY TOIMINNAN PAINOPISTEET 2020

4.1 Laadukas toiminta

Koronapandemian aiheutti muutoksia yhdistyksen toimintaan. Hallitus kokoontui verkkoyhteyksillä ja myös vuosikokous jouduttiin järjestämään ensimmäistä kertaa Skype-yhteydellä. Tänä vuonna ei järjestetty perinteistä verkostotapaamista tai kesäkoulua.

Savuton sairaala -verkosto

Itsearviointia pyydettiin STESO ry:n jäsenorganisaatiosta (22 kpl), joista 13 (59 %) organisaatiota osallistui auditointiin. Raahan seudun hyvinvointikuntayhtymä ylsi auditoinnissa kultatasolle, neljä organisaatiota oli hopeatasolla, kuusi organisaatiota oli pronssitasolla ja kaksi organisaatiota oli jäsenyytasolla.

Ensimmäinen Savuttoman sairaalan kehittämiskokous Teamsissa järjestettiin verkostolle 7.9.2020. Kokouksen suunnittelivat Minna Pohjola VSSHP, Patrick Sandström Filha ry ja Reetta-Maija Luhta EPSHP. Kokoukseen osallistui 57 osallistujaa 17 eri organisaatiosta. Kokouksessa jaettiin kokemuksia ja sovittiin yhdessä kehittämistavoitteista. Verkosto kokoontuu jatkossa kaksi kertaa vuodessa.

STESO ry on osallistunut Global Network for Tobacco Free Health Care Services -verkoston työhön ja siihen liittyvään yleiskokoukseen 9.10.2020. STESO ry osallistui lisäksi Savuton Suomi- 2030 verkoston ohjausryhmään ja tupakastavieroituksen asiantuntijatyöryhmään.

Savuton sairaala verkostotoiminnasta ovat vastanneet: Reetta-Maija Luhta, Tuula Vasankari, Patrick Sandström ja Minna Pohjola.

TF MED verkostotoiminta

Kansainvälisiä Task Force Migration, Equity & Diversity (TF MED) verkoston kokouksia ei ollut vuoden 2020 aikana. Aiemmin kehitettyjen [yhdenvertaisuuteen liittyvien standardien lyhennelmä](#) (Checklist) suomennettiin ja hyväksyttiin jäsenorganisaatioiden käyttöön syyskuussa pidetyssä STESO:n hallituksen kokouksessa. Yhdistyksen edustaja yhdenvertaisuus-, maahanmuutto-, ja monimuotoisuus asioissa (MED TF) on ollut Eeva Häkkinen.

Ravitsemusterveyden edistäminen

[Ravitsemusterveyden edistämisen standardit](#) ovat johtamisen tueksi tarkoitettu työväline, joka mahdollistaa sote-organisaatioiden ravitsemusterveyden edistämisen laadun arvioinnin yhteismitallisesti sekä potilaan ja henkilöstön hyvinvoinnin edistämisen ravitsemuksen keinoin. Standardit perustuvat HPH-standardeihin ja niissä on huomioitu Valtion Ravitsemusneuvottelukunnan ja Kuntaliiton yhteistyönä laadittujen, vuonna 2019 julkaistujen Ravitsemuksella hyvinvointia ohjeistus. Standardeja on työstetty STESOn jäsenorganisaatioiden työntekijöiden muodostamassa moniammatillisessa työryhmässä. Vuoden 2020 aikana työryhmä kokoontui etätapaamisiin lukuisia kertoja. Standardien muokkaustyötä jatkettiin sekä käynnistettiin auditointityökalun valmistelutyö. Lisäksi tehtiin taustatyötä ravitsemusterveyden edistämisen standardien huomioimiseksi osana tulevaa sote-uudistusta.

Meneillään olevaa standardityötä on esitelty alueellisissa työryhmissä sekä valtakunnallisella tasolla mm. Ravitsemusterapeuttien yhdistyksen useissa valtakunnallisissa verkostoissa, joissa on mukana myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Sosiaali- ja terveysministeriön edustus. Työtä on esitelty myös kansainvälisesti, Pohjoismaisessa ravitsemuskongressissa 14.-16.12.2020 (posterisitys). Yhdistyksen edustajana ravitsemusterveyden edistämisen työryhmässä on ollut Leea Järvi.

Steso ry oli koollekutsujana ja järjestäjänä 8.-9.10.2020 järjestetyssä Cooperation between HPH networks in the Baltic Sea region -seminaarissa, joka toteutettiin alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen webinaarina. Seminaarissa oli 20 osallistujaa Suomesta, Ruotsista, Norjasta, Tanskasta, Saksasta ja Virosta. Tarve Baltian maiden yhteistyön tiivistämiselle on noussut useissa yhteyksissä esille. Meillä on samanlaiset terveyshaasteet, joissa voisimme tehdä laajemmin yhteistyötä. Yhteistyön

syventämisen kautta voisimme paremmin hyödyntää muissa maissa tehtyä hyvää terveyden edistämistyötä. Seminaarissa kuulumme jokaisen maan toiminnan esittelyn, saimme WHO:n Euroopan toimiston tervehdyksen sekä kuulumme HPH-standardien valmistelutyöstä. Seminaarin aikana päätimme jatkaa yhteistyötä ja Ruotsi ottaa vastuun seuraavan seminaarin järjestämisestä.

4.2 Yhteistyötahot

Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry kuuluu kansainväliseen Health Promoting Hospitals and Health Services (HPH) -verkostoon. STESO:n jäsenorganisaatiot kuuluvat yhdistyksen kautta HPH -verkostoon. Yhdistyksen HPH koordinaattori, Heli Hätönen, jatkaa tiivistä yhteistyötä kansainvälisen organisaation kanssa huolehtien verkostojen välisestä tiedonkulusta. Kansainvälinen yhteistyö mahdollistaa osallistumisen monikansalliseen kehittämistoimintaan.

Yhdistys tekee lisäksi tiivistä yhteistyötä seuraavien organisaatioiden kanssa:

Filha ry, Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Ravitsemusterapeuttien yhdistys, Terve Kunta -verkosto, Savuton suomi 2030 -verkosto, Task Force Migration, Equity & Diversity (TF MED) verkosto sekä Global Network for Tobacco Free Health Care Services -verkosto.

4.3 Viestintä

Yhdistyksen verkkosivujen (www.steso.fi) ilme on uusittu ja niitä päivitetään sihteerin toimesta. Yhdistyksellä on twitter -tili, jonka päivittäminen on vaatimatonta. #steso käyttöä jäsenten omissa twiiteissä tulisi lisätä.

STESOn näkyvyyttä, esimerkiksi meidän diapohjan tai logon käyttöä tulisi lisätä entisestään.

4.4 STESO verkoston kasvu ja jäsenistö

Jäsenorganisaatioiden määrä säilyi ennallaan eikä aktiivista jäsenhankintaa tehty.

5. TALOUS

Yhdistyksen talous on hyvä. Tuloina on jäsenorganisaatioiden jäsenmaksut. Suurimmat menot koostuvat HPH-verkoston jäsenmaksuista.

Koronatilanteen vuoksi toimintaa toteutettiin pääasiallisesti etäyhteyksillä eikä kansainvälistä kongressia ollut. Kustannukset olivat pieniä.

Yhdistys ei myöntänyt yhtään apurahaa kuluvana vuonna.

6. JÄSENGANISAATIOIDEN TERVEYDEN EDISTÄMISEN TOIMINTAKERTOMUKSET 2020

Kaikista jäsenorganisaatioista ei ole saatu toimintakertomusta

ETELÄ-KARJALAN SOSIAALI- JA TERVEYSPIIRI EKSOTE

Laadukas toiminta

Eksoten maakunnallinen hyvinvointityöryhmä kokoontui säännöllisesti. Hyvinvointityöryhmässä on laaja edustus keskeisiä toimijoita alueen kunnista, elinkeinoelämästä ja eri yhteisöistä. Maakunnallinen hyvinvointityöryhmä päätti seuraavan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman (kertomus) päätavoitteiksi teemat mielen hyvinvointi, terveelliset elintavat ja työllisyys. Laajan hyvinvointisuunnitelman päivittämistyöhön järjestettiin kolme työpajaa ja lisäksi erillinen järjestötapaaminen. Tavoitteena oli eri toimijoiden aktivoiminen mukaan hyvinvointisuunnitelman päivittämiseen tuomalla oma näkemyksensä toimenpiteistä. Kartoitettiin eteläkarjalaisten elämän laadun tilaa WHOQOL-Bref-elämänlaatumittarilla. Kyselyyn vastasi 1768 henkilöä. Tuloksia hyödynnetään laajassa hyvinvointisuunnitelmassa.

Eksotessa toimii kaksi hyvinvointivalmentajaa, jotka tarjoavat kuntalaisille elintapaneuvontaa ravitsemukseen, liikkumiseen, unettomuuden lääkkeettömään hoitoon sekä tukea tupakoinnin lopettamiseen. Hyvinvointivalmentajan vastaanottoja toteutetaan Etelä-Karjalan kaikissa kunnassa, mikä vahvistaa asiakkaan näkökulmasta myös palveluiden yhdenvertaista saatavuutta. Palveluita tarjotaan terveys- ja hyvinvointiasemilla sekä etäyhteydellä. Palvelut ovat kohdennettu 18- vuotta täyttäneille ja käynnit olivat asiakkaalle maksuttomia terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen käyntejä. Tupakanvieroituksen yksilöohjausta toteutetaan myös Etelä-Karjalan keskussairaalan keuhkopoliklinikassa. Ravitsemusterapeutit järjestivät eri tason koulutuksia, ryhmätoimintaa ja neuvontaa. Ehkäisevää päihdetyötä toteutettiin kuntien eri toimijoiden ja järjestöjen kanssa yhteistyössä. Osallistuttiin Savuton Sairaala itsearviointiin. Tulokset olivat positiivisia, edistymme jäsentasolta pronsitasolle. Otettiin käyttöön Break Pro -taukoliikuntasovellus edistämään työhyvinvointia. Kaikukortti kulttuuria kaikille toiminta laajeni maakunnassa ja useampi toimija tuli mukaan. Kokemusasiatuntijoita hyödynnettiin yhä enemmän eri tilanteissa ja tapahtumissa.

Yhteistyötahot

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä tehtiin yhteistyössä kuntien, kolmannen sektorin ja oppilaitosten eri toimijoiden kanssa. Käynnistettiin STESOssa kansainvälinen yhteistyö Baltian maiden kanssa järjestämällä ”Cooperation between HPH networks in the Baltic Sea region - seminar 8th– 9th October 2020” etäseminaarin. Tuotettiin ESSOTEn kanssa yhteistyössä yhdenvertaisuus – standardit tarkistuslista.

Viestintä

Korona toi viestinnän ja digimenetelmien merkityksen näkyviin. Viestintää vahvistettiin edelleen näkyvyydellä sosiaalisen median kautta, virtuaalisilla menetelmillä ja tietoiskuilla. Uusi viestintämuoto oli videositykset ja suorat lähetykset esimerkiksi Facebookin kautta. Terveyden ja hyvinvoinnin tiimi (Hyte) tuotti neljä Hyte- uutiskirjettä.

Tuija Ylitörmänen, hyvinvointisuunnittelija tuija.ylitormanen(at)eksote.fi

ETELÄ-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPIIRI

Kaappaa kasvis! – viikko

Kaappaa kasvis! -viikko on alakouluilla vuosittain järjestettävä teemaviikko, joka kannustaa lapsia tutustumaan erilaisiin kasviksiin, hedelmiin ja marjoihin sekä lisäämään niiden käyttöä. Kaappaa kasvis! -viikkoa on vietetty Etelä-Pohjanmaalla vuodesta 2010 alkaen. Kaappaa kasvis! -viikolla alakoulujen luokat kilpailevat siitä, mikä luokka syö viikon aikana eniten kasviksia. Kaappaa kasvis! -materiaalit antavat ideoita, miten opettajat, ruokapalveluhenkilökunta ja vanhemmat voivat innostaa lapsia kasvien käyttöön. Lisätietoa Kaappaa kasvis! -viikosta löytyy osoitteesta: www.epshp.fi/kaappaakasvis

Vuonna 2020 Kaappaa kasvis -viikolle osallistui lähes 30 koulua ja noin 170 luokkaa. Kaappaa kasvis -viikon järjestelyistä vastasi kehittämissuunnittelija Riikka Suorajärvi-Bron ja Juha Vuorijärvi Aksilasta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seminaari

Aksila järjesti 11.2.2020 Seinäjoella koko päivän HYTE-seminaarin, jonka puheenjohtajana toimi kehittämissuunnittelija Juha Vuorijärvi. Seminaari oli suunnattu Etelä-Pohjanmaan alueen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille sekä muille hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kiinnostuneille. Puhujina toimivat sairaanhoitopiirin johtaja Jaakko Pihlajamäki, kehittämissuunnittelija Juha Vuorijärvi, toiminnanjohtaja Marja Kinnunen, johtaja Tommi Vasankari, dosentti Irma Nykänen, professori Kalle Kurppa ja vanhempi tutkija Sampsa Puttonen.

Seminaariin ilmoittautui yli 160 henkilöä ja palaute seminaarista oli erittäin hyvä.

Elintapaohjauksen kehittäminen

Elintapaohjauksen maakunnallinen kehittämisverkosto kokousti vuoden aikana neljä kertaa. Verkoston puheenjohtajana toimii hoitotyön johtaja Carita Liljamo Lapuan terveyskeskuksesta ja sihteerinä kehittämissuunnittelija Juha Vuorijärvi Aksilasta. Verkostossa käsiteltiin elintapaohjauksen palveluketjun eri vaiheita ja tuotettiin sisältöä elintapaohjauksen käsikirjaan. Elintapaohjauksen käsikirja kirjattiin Tulevaisuuden sote-keskus (TSK) ja Rakenneuudistus (RAKU) -hankkeiden hankehakemuksiin. Elintapaohjauksen käsikirja tullaan rakentamaan uudelle sähköiselle alustalle, jonka hankintaan keskittyvä ICT-työryhmä aloitti toimintansa syksyllä.

Sairaanhoitopiirin Moodle-oppimisolustalle rakennettiin elintapaohjauksen perusteet -verkkokurssi (laajuus 8 h). Kurssi pohjautuu mm. VESOTE-hankkeen aikaisiin koulutusmateriaaleihin ja kurssi avattiin opiskelijoille 10.8.2020. Helmikuuhun 2021 mennessä kurssille on ilmoittautunut mukaan noin 40 henkilöä.

Ennaltaehkäisevä päihdetyö

Aksilan ohjausryhmä perusti Ehkäisevän päihdetyön maakunnallisen verkoston tukemaan kunnissa tehtävää ehkäisevää päihdetyötä vuonna 2019. Kuntien ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöille järjestettiin kaksi verkostotapaamista vuonna 2020. Alueen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille järjestettiin koulutusta päihteitä käyttävän potilaan kohtaamisesta. EPSHP aloitti Alueellista huumestrategian ja toimenpideohjelman valmistelun vuonna 2020. Ehkäisevästä päihdetyöstä vastaa kehittämissuunnittelija Reetta-Maija Luhta.

Kehittämissuunnittelija Reetta-Maija Luhta, Reetta-Maija.Luhta@epshp.fi

ETELÄ-SAVON SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN KUNTAYHTYMÄ ESSOTE

Laadukas toiminta: Essoten alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialainen työryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Kokouspöytäkirjat liitteineen ovat luettavissa Essoten www-sivuilla. Alueellisen hyvinvointikertomuksen laaja raportti vuosilta 2018-2019 hyväksyttiin kuntayhtymän valtuustossa syyskuussa. Hyvinvointisuunnitelman toimeenpano osallisuuden, yhteisöllisyyden, turvallisuuden, toimintakyvyn ja yhdenvertaisuuden näkökulmista jatkui. Covid-19 tilanteen kehittymistä seuraten suunniteltuja tilaisuuksia peruttiin tai siirrettiin myöhemmin pidettäväksi. Essotessa on käytössä Exreport -järjestelmään luotuja mittareita, joiden avulla voidaan seurata hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumista käytännössä. Mittareista oli hahmotettavissa, että erilaiset terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät käynnit, esim. terveystarkastukset ja seulonnat vähenivät vuoden aikana. Myös terveyteen liittyvä ohjaus ja neuvonta vähenivät vuoden aikana. Vähentyminen voi johtua koronaepidemian vuoksi tehdyistä toiminnallisista muutoksista ja asiakkaiden itsensä tekemistä vastaanottoaikojen perumisista. STESO-verkostoyhteistyöhön liittyvässä Savuton terveydenhuolto -auditoinnissa pidettiin välivuosi. Kuntayhtymään nimettiin työryhmä, jonka tehtävänä on muodostaa kuntayhtymälle henkilöstön ja asiakkaiden/potilaiden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma.

Taide ja kulttuuri on haluttu tuoda pysyväksi osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa Etelä-Savossa, koska hyvinvointiin vaikuttavat tekijät nähdään entistä laaja-alaisemmin. Taiteeseen, kulttuuriin ja luontolähtöisiin menetelmiin liittyvä kehittämistyö toteutui Parasta Etelä-Savoon hankkeen turvin yhteiskehittämisenä. Vanhus- ja vammaispalveluissa, perhe- ja sosiaalipalveluissa sekä mielenterveys- ja päihdepalveluissa testattiin erilaisia taidelähtöisiä työtapoja. Lisäksi edistettiin taiteilijoiden, järjestöjen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttäjien valmiuksia tehdä yhteistyötä ja kehittää yhteisiä toimintatapoja. Yhteiskehittämisen työpajoissa syntyneet kokeilut on kuvattu helposti käyttöön otettavina toimintamalleina. Asumispalveluihin suunnitellut ja koronan johdosta peruuntuneet koulutukset korvattiin tuottamalla asumispalveluysiköihin Virikepakkeja, jotka pitävät sisällään helposti käyttöön otettavia taidelähtöisiä menetelmiä mielen virkistykseksi, muisteluun, kohtaamisen työkaluksi ja keskustelun tueksi. Alueellinen elintapaohjausverkosto jatkoi toimintaansa Essoten ja Etelä-Savon Liikunta ry:n solmiman kaksivuotisen kumppanuussopimuksen turvin. Sopimuksen päätyttyä vuoden 2020 lopussa elintapaohjaus jatkuu omana toimintana kuntoutuspalvelujen palvelualueen toimesta. Uutena kehittämisaihiona myös elintapaohjaajat laajensivat osaamistaan taide- ja kulttuurihyvinvointiin, koska luovat menetelmät tukevat hyvin elintapaohjausta. Elintapaohjaajat voivat toimia myös kulttuurikummeina.

Viestintä: Useat hyvinvointiin ja terveyden edistämisen verkostoon tai hankkeisiin liittyvät tapahtumat toteutuivat verkkovälitteisinä koronatilanteen johdosta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen #hyteverkko -ilmettä logoineen ja visuaalisine ilmeineen käytettiin aikaisempaa vähemmän. Lokakuussa toteutetut alueelliset järjestömessut pidettiin koronatilanteen vuoksi webinaarina. Järjestömessut olivat Essoten sekä OLKA- ja Järjestö 2.0 Etelä-Savo -hankkeiden yhteistyötä. Esittelypöydän korvaavan esittelyvideon toteutti kaikkiaan 11 eri yhdistystä. Järjestömessut ovat toimiva esimerkki julkisen sektorin ja sote-yhdistysten välisestä yhteistyöstä ja yhdistysten kiinnittymisestä osaksi sote-palvelujen kehittämistä. Järjestömessujen toimintamallikuvaus on sijoitettu Innokylään Järjestö 2.0. hankkeen toimesta.

Mikkelissä 25.1.2021

Eeva Häkkinen, hyvinvointikoordinaattori

FORSSAN SEUDUN HYVINVOINTIKUNTAYHTYMÄ HELSINGIN JA UUDENMAAN SAIRAAHOITOPIIRI JIK-PERUSPALVELULIIKELAITOSKUNTAYHTYMÄ (ILMAJOKI JA KURIKKA)

KAINUUN SOISIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄ (Kainuun sote)

Laadukas toiminta

Kainuun soten strategisina tavoitteena on Hyvinvoivat, aktiiviset ja osallistuvat asiakkaat, Houkutteleva työpaikka, Hyvän palvelun sote ja Tasapainoinen talous. Toiminta-ajatuksena on Edistämme hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä ja osallisuutta sekä tuemme itsenäistä selviytymistä. Järjestämme vastuullamme olevat sosiaali-, terveys- ja muut palvelut asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja vaikuttavasti.

Hoitotyön painopistealueessa Terveiden, hyvinvoinnin ja itsenäisen suoriutumisen edistäminen korostuu vastuullisuus, asiakaskeskeisyys, luottamus, oikeudenmukaisuus ja avoimuus. Hoitotyössä tämä näkyy mm. ennaltaehkäisevänä toimintana, mahdollisuutena toteuttaa terveysneuvontaa kaikissa kontakteissa, asiakkaan oman vastuun tukemisessa, toimintakyvyn ja kuntoutumisen tukemisessa sekä elintapojen palveluketjun kehittämisessä (sis. liikunta, ravitsemus, lepo) sekä mielen hyvinvoinnin edistämässä.

Savuton itsearviointi on toteutunut ja kehittämiskohteet tunnistettu.

Savuton Kainuun sote

Savuton Kainuun sote toimintaohje ja sen liitteet on päivitetty v. 2020. Työryhmässä, jossa on laaja edustus asiantuntijoita organisaation tulos- ja vastuualueilta kuten perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoito, aikuissosiaalityö, ikääntyneiden palvelut, työterveydenhuolto, henkilöstöhallinto, työsuojelu ja –hyvinvointi, viedään savuton -kehittämistyötä eteenpäin. Savuton toiminnan viestintään on kiinnitetty erityistä huomiota niin ulkoisen kuin sisäisen tiedotteen muodossa. Esimiesten tueksi on laadittu henkilöstöhallinnon kanssa ohjeistus henkilöstön työssäoloaikaiseen tupakointiin puuttumisen mallista ja toimenpiteistä. Henkilöstölle mahdollistetaan nikotiiniriippuvuuden hoitoon maksuton ohjaus, neuvonta ja tupakasta vieroittavien valmisteiden saanti 3 kk:n ajalle työterveydenhuollon maksusitoumuksella. Tavoitteena on arvioida Savuton toiminnan hyödyllisyyttä esimiestyössä v. 2021.

Savuttomana leikkaukseen toiminta on käytössä ja toteutuu perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyönä.

Ravitsemusterveyden edistäminen kehittämiskohteena on tunnistettu ja sen kehittämiseen paneudutaan seuraavina vuosina.

Sote tukee terveyden edistämistä kunnissa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä, jonka tavoitteena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä ja vahvistaa kuntalaisten osallisuutta. Terveidenhuollon järjestämissuunnitelma on terveydenhuoltolain 34§:n mukaan laadittava sairaanhoitopiiriin järjestämissuunnitelma, mikä perustuu alueen väestön terveysseurantatietoihin sekä palvelutarpeeseen. Suunnitelmassa esitetään muun muassa terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen ja terveydenhuollon tavoitteita ja toimenpiteitä.

Keskeiset haasteet hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämässä ovat: 1) Mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö, 2) Terveellisen elintapojen ja toiminta- ja työkyvyn edistäminen, 3) Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentyminen ja 4) Tapaturmien, väkivallan ja turvattomuuden ehkäiseminen. Kainuun soten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategisina

tavoitteena ovat: 1) Hyvinvoivat lapset ja lapsiperheet, 2) Hyvinvoivat nuoret työelämään, 3) Hyvinvoivana työssä ja eläkkeelle, 4) Hyvinvoiva ikäihminen ja turvallinen arki ja 5) Vaikuttava hyte-työ, joiden tavoitteet ja toimenpiteet on kuvattu Hyvinvointisuunnitelmaan valtuustokaudelle 2021–2024. (Hyvinvointikertomus 2020 ja hyvinvointisuunnitelma 2021 - 2024).

Kainuun sote koordinoi alueellista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostoa, jossa on mukana kuntien hyte-koordinaattoreita ja verkoston asiantuntijoita. Säännöllisesti kokoontuvan alueellisen hyte-verkoston kautta toteutuu alueellinen hyte-työn kehittäminen, kansallisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen sekä yhteistyö verkostotoimijoiden välillä. Kunnissa on nimetyt hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työryhmät ja hyte-asioiden koordinoinnista vastaava henkilö. Kunnissa on nimetty myös ehkäisevän päihdetyön toimielin joko osana hyte-työtä tai erillisenä ryhmänä. Kunnan hyte-työtä johtaa kunnan johtoryhmä täydennettynä eri hallinnon alojen ja Kainuun soten asiantuntijoilla.

Alueellinen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen johtamisrakenne ja tehtävät muodostuvat kuntien ja alueellisten toimijoiden yhteistyöstä ja siitä vastaa organisaatioiden ylin johto. Alueellisten toimijoiden tehtävänä on tukea kuntien ja yhdyspintoimijoiden hyte-työtä. Kainuun soten perusterveydenhuollon yksikön terveyden edistämisen tehtävät ja alueellinen hyte-verkostotyö sisältyvät johtamisrakenteeseen.

Yhteistyötahot

Kunnat; Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi
Järjestöt; alueella toimivat yhdistykset ja järjestöt
Yhteisöt ja yritykset; alueelliset ja paikalliset
Kansallisista mm. STM, THL, sairaanhoitopiirit.

Viestintä

Toteutuu pääosin Kainuun soten keskitetyn viestinnän kautta.

Kainuun soten viestinnän keskeisiä tavoitteita ovat: Sisäisen viestinnän tehostaminen, Kainuulaisten tiedontarpeen tyydyttäminen ja Kainuun soten brändin kirkastaminen sekä maakunnan sisä- että ulkopuolelta.

Saara Pikkarainen, erikoissuunnittelija
saara.pikkarainen(at)kainuu.fi

KANTA-HÄMEEN SAIRAANHOITOPIIRI KESKI-POHJANMAAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKUNTAYHTYMÄ SOITE

KESKI-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRI

Laadukas toiminta

Sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikkö (PTH-yksikkö) tarjoaa terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen asiantuntijapalveluita sairaanhoitopiiriin ja maakuntaan. Yksikkö vahvistaa maakunnan ammattilaisten hyvinvointityötä tukemalla näyttöön perustuvien menetelmien ja hyvien käytäntöjen jalkauttamista. Elokuussa 2020 käynnistyneessä Keski-Suomen sote-uudistus -hankkeessa on sekä tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus hankkeessa että rakenneuudistuksessa vahvana kärkeä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Osa maakunnallisesta hyvinvointityöstä siirtyi tilapäisesti osaksi tätä hankekokonaisuutta. Maakunnallisen hyvinvointiohjelman valmistelu käynnistyi syksyllä 2020.

KSSHP:ssä toimii savuton sairaala (SaSa) -työryhmä ja PTH-yksiköstä on edustus tässä ryhmässä. Erikoissairaanhoidossa on panostettu Tupakoimattomana leikkaukseen – toimintamallin prosessin kehittämiseen ja tekeillä on tupakoimattomuutta tukeva maakunnallinen toimintamalli. Lisäksi vuonna 2020 on panostettu viestintään, jolla toimintamallin sisältöä tehdään tunnetuksi ammattilaisille.

PTH-yksikkö koordinoi kokemusasiantuntijatoimintaa ja poikkeuksellinen koronavuosi toi merkittävän laskun toimeksiantojen määrään. Samoin kävi myös sairaalavapaaehtoisten toiminnassa. Kuitenkin psykiatrian Juttupenkkitoimintaa pidettiin yllä ja siitä tehtiin artikkeli Sairaanhoitaja-lehteen 8/2020 (<https://shlehti.sairaanhoitajat.fi/share/15731/585006>).

Terveyden edistämisen määrärahan turvin toteutettiin ehkäisevän päihdetyön strategisen johtamisen hanketta (2019–2021) seitsemässä pilottikunnassa. Hankeaikana rakentuu ehkäisevän päihdetyön kysyysanalyysi sekä sähköinen työkalu ”polku mielen hyvinvointiin ja päihhteettömyyteen”.

Vuonna 2019 pilotoidusta taiteilijaresidenssistä tuli paljon hyvää palautetta ja sen pohjalta sairaanhoitopiirissä toteutettiin osalistavan taiteen suunnitelma. Suunnitelman tavoitteena on edistää Novassa toteutetun taiteen hyvinvointivaikutuksia sekä luoda toimintamalleja potilaiden sairaalakokemuksen parantamiseksi. Osallistava taide toteutuu eri toimijoiden yhteistyönä osallistamalla henkilöstön, potilaat, omaiset ja taiteilijat. Toimintaa tukee sairaanhoitopiirissä kulttuurivastaavien työryhmä.

Sairaanhoitopiiri valmistautui tammikuussa 2021 avattavaan Keski-Suomen sairaala Novan muuttoon.

Yhteistyötahot

Hyvinvointityötä tehdään yhteistyössä useiden toimijoiden ja verkostojen kanssa. Verkostoja on kansallisella ja maakunnallisella tasolla sekä toimintayksikötasolla (esim. kunta tai erikoissairaanhoito).

Viestintä

Viestinnässä hyödynnetään sairaanhoitopiiriin virallisia kanavia (Facebook, Twitter ja verkkosivut). PTH-yksiköllä on oma Twitter-tili (@pthksshp) sekä verkkosivut. Yksikkö tulee Meijän polku - kansanterveystoimintaohjelman tiedottamista sekä verkkosivujen päivittämistä www.meijanpolku.fi. Ajankohtaisissa terveysasioissa tehdään yhteistyötä maakunnan eri medioiden kanssa. Maakunnan ammattilaisille lähetetään kootusti yhdyspostia ja sairaanhoitopiiriin henkilökuntaa tiedotetaan intran sekä terveyden edistämisen yhdyspostin kautta.

Hyvinvointikoordinaattori Susanna Mutanen [susanna.mutanen\(at\)ksshp.fi](mailto:susanna.mutanen(at)ksshp.fi)

LAPIN SAIRAANHOITOPIIRI LÄNSI-POHJAN SAIRAANHOITOPIIRI

PIRKANMAAN SAIRAANHOITOPIIRI

Laadukas toiminta

Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatio on Pirkanmaalla sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön vastuulla. Tavoitteena on väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen. Terveyden edistämisen neuvottelukunnan päätöksellä alueellinen ehkäisevän päihdetyön koordinaatio on sisällytetty alueelliseen HYTE-kokonaisuuteen vuodesta 2019. Alueellinen organisaatio ja tavoitteet on kuvattu liitteessä Terveyden edistäminen Taysissa 2019.

Yhteistyö

Erikoissairaanhoidon ohella keskeiset yhteistyökumppanit ovat Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto, alueellisen HYTE-koordinaation ohjausryhmänä toimiva Terveyden edistämisen neuvottelukunta ja Pirkanmaan kulttuurihyvinvoinnin kehittämisen KULTU-verkosto. Vuoden aikana valmisteltiin Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2024:n lausuntoversio.

Perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri koordinoi soteuudistuksen Pirkanmaan hankesuunnitelman valmistelussa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta osallistaen valmisteluun kaikki Pirkanmaan HYTE-verkostot. Pirkanmaan soteuudistuksen (PirSOTE) viidestä hankesalkusta yksi on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnallinen muutos, jonka hankepäällikkö on em. ylilääkäri.

Taysin ravitsemusterapiayksikön koordinoima Alueellinen ravitsemustyöryhmä käynnisti lasten, nuorten ja lapsiperheiden alueellisen ravitsemussuunnitelman päivityksen. Osallistuttiin STESO:n Ravitsemusterve sote-organisaatio -standardien työstämiseen.

Erikoissairaanhoidon terveyden edistämisen teemoina jatkuivat: vajaan ravitsemus, nikotiinituotteet, päihteet, kulttuurihyvinvointi ja elintapaohjaus. PSHP:n Savuton Sairaala -auditointi tuotti toistaiseksi korkeimmat pisteet 101, jotka oikeuttivat pronssitasolle. Päihdepalveluasiakkaille kehitettiin Suuntiman mukaisia paikallisia asiakkuuspolkuja Kehys-hankkeessa. Vuoden aikana päivitettiin alueellinen Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluketju. Taysin internetiin perustettiin alueellinen elintapaohjauksen palvelutarjotin johon lisättiin kuntien tarjottimia. Kulttuurihyvinvoinnin edistämisen työryhmä Kultu kokoontui säännöllisesti.

PSHP toimi STESO ry:n puheenjohtaja-organisaationa; hallituksen puheenjohtajana toimi Juha Ahonen.

Viestintä

Eri viestintäkanavia hyödyntäen jaettiin terveyttä ja hyvinvointia tukevaa materiaalia ja elintapojen muutosta tukevaa tietoutta ja ohjeita potilaille, ammattilaisille ja väestölle. Ahonen piti avauspuheenvuoron 8.-9.2020 järjestetyssä Cooperation between HPH networks in the Baltic Sea region -webinaarissa.

Koordinointipäällikkö, terveyden edistämisen koordinaattori Juha Ahonen, PSHP
Ylilääkäri Maarit Varjonen-Toivonen, perusterveydenhuollon yksikkö, PSHP

POHJOIS-KARJALAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN KUNTAYHTYMÄ SIUN SOTE

POHJOIS-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPIIRI

Laadukas toiminta

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin terveyden edistämisen työryhmä nimettiin vuoden 2020 alussa uudelle toimintakaudelle, vuosiksi 2020-2023, ja toiminta laajennettiin koskemaan koko Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualuetta (OYS-Erva). Työryhmässä on edustus OYS:n eri tulosalueilta ja OYS -Erva-alueelta. Työryhmän tehtävänä on seurata ja arvioida terveyden edistämisen toimintaa ja terveyden edistämisen toimintamallien käyttöönottoa OYS:n tulosalueilla ja OYS-Erva-alueella. Vuonna 2020 työryhmän puheenjohtajana toimi ylihoitaja Katri Korolainen ja sihteerinä terveyden edistämisen koordinaattori Leea Järvi.

Työryhmä päivitti toimintasuunnitelman, joka on voimassa 2020-2023. Toiminnassa painopisteenä on terveyden edistämisen näkyvyyden lisääminen ja viestinnän kehittäminen sekä terveyden edistämisen huomioiminen OYS -tulevaisuuden sairaalassa. Tavoitteena on, että terveyden edistäminen nähdään osana potilaan kokonaisvaltaista hoitoa ja että elintapoihin liittyvät asiat otetaan puheeksi potilaan kanssa, vaikka ne eivät liittyisikään suoraan potilaan sairaalaan tulosyhyyn.

Vuonna 2020 tehtiin OYS:n tulosalueille terveyden edistämisen henkilöstökysely, johon vastasi noin 980 potilastyötä tekevää ammattilaista. Kyselyn tulosten mukaan terveyden edistämisen katsotaan kuuluvan myös erikoissairaanhoidon ja että tätä työtä on tarpeen kehittää edelleen. Potilaan hoitoprosessi haluttiin nähdä kokonaisuutena erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon. Tällä hetkellä potilaan elintapahoidon toteutumisesta kotikunnassa ei tule tietoa erikoissairaanhoidon ja se voi johtaa virheelliseen käsitykseen siitä, että potilaan elintapaohjaus on kunnossa. OYS:n savuton sairaala- toiminta arvioitiin kansallisella itsearviointikyselyllä ja arvioinnin mukaan savuton sairaala -toiminta on kehittynyt parempaan suuntaan kahden vuoden takaiseen auditointiin verrattuna.

Yhteistyötahot

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin on toiminut aktiivisesti Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry:ssä, osallistunut hallitustyöskentelyyn ja ollut mukana kansallisten, sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden ravitsemusterveyden edistämisen standardien kehittämistyössä. Tämä kehittämistyö esiteltiin Pohjoismaisessa ravitsemuskongressissa joulukuussa 2020.

Lisäksi terveyden edistämisen yhteistyötä tehtiin Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisen hyvinvoinnin yhteistyöryhmän kanssa ja perustettiin elintapayhdyshenkilöverkosto, johon kunnat nimesivät edustajansa. Yhteistyö jatkui myös maakunnallisen ravitsemusterveyden verkoston kanssa. Kansallisesti yhteistyötä tehtiin Suomen Sydänliiton ja Terveyskylän kanssa, pilotoimalla valtimopotilaiden E-Tulppa verkkovalmennus. Lisäksi yhteistyötä tehtiin Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa jatkamalla ammattilaisten elintapaohjauksen verkkokoulutusta. Hankeyhteistyö jatkui myös Sydänliiton Neuvokas perhe-tiimin kanssa.

Viestintä

Uudistetusta terveyden edistämisen toimintasuunnitelmasta tehtiin diasarja ja päivitettiin terveyden edistämisen internetsivuja. Terveyden edistämisestä tiedotettiin PPSHP:n perusterveydenhuollon yksikön uutiskirjeissä ja sosiaalisessa mediassa, mm. perusterveydenhuollon yksikön Muutos Nyt- Facebook-sivuilla.

Leea Järvi, terveyden edistämisen koordinaattori leea.jarvi(at)ppshp.fi

POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPIIRIN PSSHP

Laadukas toiminta

Toteutimme Maailman tupakoimattomuuspäivänä 31.5.2020 viestinnällisen kampanjan sosiaalisessa mediassa. Kärkinä olivat yhden esimiehen kertomus tupakoinnin lopettamisesta ja työryhmän tuottama video ”Sinun valintasi”.

Koulutusten järjestäminen ei ollut ajankohtaista Covid-19 pandemian vuoksi. Jatkoimme Klinikka-meetingien valmistelua. Helena Törmi ja Anne Ruotsalainen osallistuivat STESO ry:n järjestämään ”Savuttoman sairaalan kehittäminen”- Teams-kokoukseen.

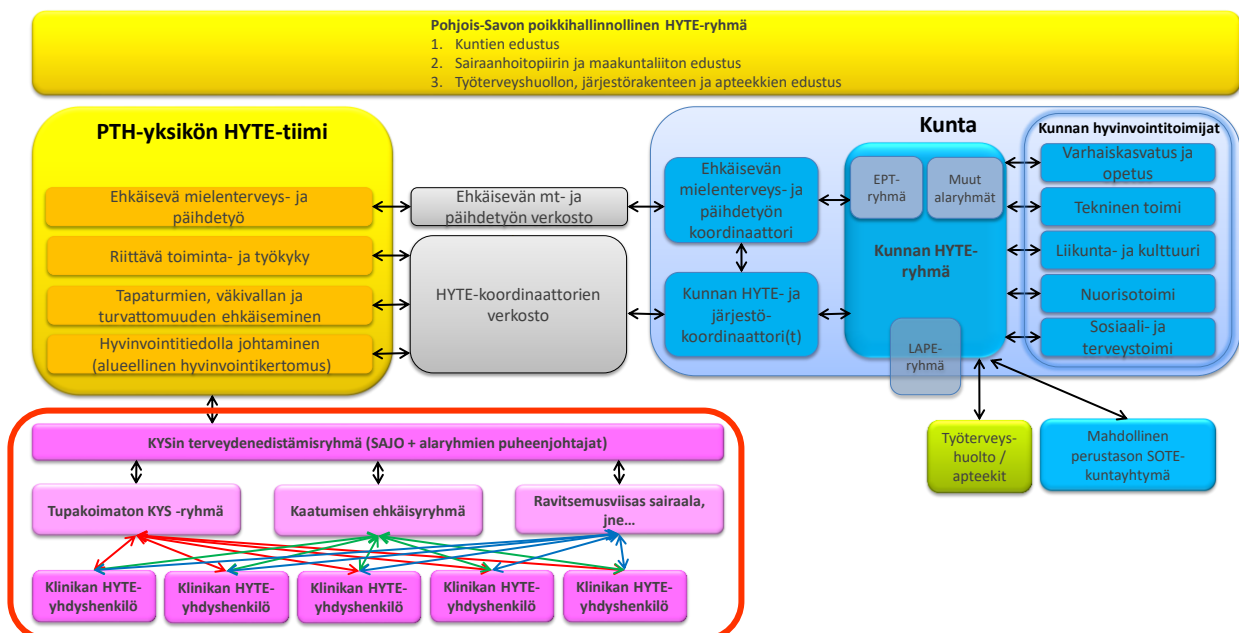
Osallistuimme Savuton sairaala -itseauditointiin neljännen kerran. Arviointi tehtiin Tupakoimaton KYS – työryhmässä (Pekka Puustinen varapj, Kaisa Haatainen siht.) sekä kaikissa palvelukeskuksissa. Auditoinnin pistemäärä oli 108/144, ja saavutimme hopeatason. Tulokset vietiin ensimmäisen kerran myös **The Global Network for Tobacco Free Healthcare Services** – sivustolle. Tärkeimpinä kehittämiskohteina ovat ”Koulutus” (puheeksi ottaminen, kirjaaminen ja ohjaaminen tuen piiriin) sekä ”Tupakoitsijoidentunnistaminen, diagnoosi ja vieroitushoidot”.

Kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi laadittiin Hyvinvointia kulttuurista –toimintamalli. Toiminnan tavoitteena on edistää KYSin asiakkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, lisätä positiivista vuorovaikutusta, tukea myönteistä hoitokokemusta ja parantaa sairaalan viihtyvyyttä sekä kannustaa henkilökuntaa käyttämään sairaalan taide- ja kulttuuritarjontaa potilaiden hoidon ja kuntoutuksen tukena.

PSSHP:n tulevan HYTE-rakenteen jäsentäminen

Aloitettiin keskustelu PSSHP:n laajemmasta HYTE-rakenteesta, jonka osana Tupakoimaton KYS-työryhmä ja mahdolliset muut alatyöryhmät toimivat. Keskustelua käytiin työryhmässä ja sairaalan johtoryhmässä ja se jatkuu. Tavoitteena on luoda HYTE-yhdyshenkilöverkosto sairaalan linjaorganisaatioon, sekä määrittellä eri alaryhmien ja sairaalan johtoryhmän välinen työnjako (kuvio alla).

KYSin HYTE osana maakunnan HYTE-rakennetta

Sairaanhoitopiiriin HYTE-työtä ohjaa Pohjois-Savon alueellinen hyvinvointikertomus. Sen päivitetty painopistealueet, tavoitteet ja menetelmät (päivitetty 14.9.2020) ovat luettavissa osoitteessa <https://www.psshp.fi/documents/7796350/8514433/Hyvinvointi+tavoitteet+082020/34830401-ed3f-4a53-9c50-4e5be67bbbc1>

Yhteistyötahot

Yhteistyötä perusterveydenhuollon kanssa lisättiin saamalla Tupakoimaton KYS – työryhmään Kysterin edustaja. Mielenterveyden keskusliiton (MTKL) kokemusasiantuntija jatkoi ”Sydämeltään savuton” – vertaistapaamisia OLKA-pisteellä.

Kuopiossa 11.1.2021

Kaisa Haatainen, Merja Ålander ja Pekka Puustinen

PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTIYHTYMÄ

RAAHEN SEUDUN HYVINVOINTIKUNTAYHTYMÄ

Laadukas toiminta

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä vastaa johtoryhmä. Kuntayhtymään on nimetty terveyden edistämisen työryhmä, joka suunnittelee ja toteuttaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Työryhmästä on edustus seutukunnallisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmässä, joka koordinoi Raahen seutukunnan alueella tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ja laatii valtuustokausittain seutukunnallisen hyvinvointikertomuksen.

Kuntayhtymään laaditaan vuosittain terveyden edistämisen toimintasuunnitelma, jonka tavoitteet ovat linjassa seutukunnallisen hyvinvointikertomuksen kanssa. Jokaisen työntekijän tehtävänä on omalta osaltaan tarjota tukea asiakkaille. Koronapandemia vaikutti jonkin verran vuoden 2020 toimintaan. Toteutunut toiminta:

Lapset, nuoret ja perheet

Yhteistyössä jäsenkuntien sivistystoimen kanssa jatkettiin seutukunnan alueella Toimiva lapsi ja perhe - työmenetelmän juurruttamista lasten ja perheiden palveluihin. Varhaiskasvatuksen, koulun ja muiden toimijoiden kanssa järjestettiin striimattuja PerhePooki-tapahtumia lasten ja perheiden palveluista ja muista perheitä koskevista asioista. Raahen seutukunnan alue oli mukana Seinäjoen kaupungin Lihavuus laskuun – ohjelman mallinnushankkeessa, jonka nimeksi muotoutui Raahen seudulla Terveellinen lapsuus. Hankkeen päätyttyä perustettiin monialainen Lasten ja nuorten ruokakasvatustyöryhmä jatkamaan siinä tehtyä työtä. Tavoitteena on ruokakasvatuksen vakiintuminen osaksi normaalia toimintaa ja kouluruokailun saaminen koulupäivän keskiöön.

Terveystarkastusten järjestäminen työttömille nuorille ja aikuisille on vakiintunut toimintamuoto. Kaikkein heikoimmassa asemassa oleville pitkäaikaistyöttömille tarjottiin sosiaalisen kuntoutuksen palveluja Woimalassa, jossa uutena palveluna käynnistettiin terveystarkastukset terveydenhoitajan ja sairaanhoitajan yhteistyönä. Ohjaamossa tarjottiin yksilöohjausta, maksuttomia korttikoulutuksia, ryhmätoimintaa ja palveluohjausta 15-29-vuotiaille nuorille. Osa suunnitellusta toiminnasta jäi toteutumatta koronarajoitusten takia.

Ikäihmiset

NeuvoNurkka-palvelu tarjosi keskitetysti tietoa, ohjausta ja neuvontaa ikääntyvälle väestölle tavoitteena yksilölliset, oikea-aikaiset ja asiakastarpeen mukaiset palvelut jokaiselle kotona asumisen tueksi. Terveystarkastuksia tarjottiin 68 vuotta täyttävillä sekä omaishoitajille ja muille erityisryhmille, mutta osa tarkastuksista samoin kuin hyvinvointia edistävät kotikäynnit eivät toteutuneet koronan vuoksi.

Kuntalaisten hyvinvoinnin tuki

NettiRassi on hyvinvointikuntayhtymän sähköinen palvelukanava, jonka kautta voi hoitaa sosiaali- ja terveydenhuollon kiireettömiä asioita. Palveluun oli v. 2020 lopussa rekisteröitynyt n. 19 900 henkilöä. Hyvinvointipiste NeuvoRassin toimintaa kehitettiin ja palveluja monipuolistettiin. Säännöllistä toimintaa olivat esim. ikääntyvien palveluohjaus, sairaanhoitajan ja syöpäsairaanhoitajan vastaanotto, rokotukset, vammaispalvelujen sosiaalityöntekijä, suuhygienisti, liikuntatuokiot, digikummit, ja kuulolähipalvelu. Asiantuntijaluentoja ja teemapäiviä järjestettiin yhdessä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa koronarajoitusten sallimissa rajoissa. Influenssarokotukset järjestettiin ensimmäistä kertaa ajanvarauksella NeuvoRassissa loka-joulukuussa.

Terveellisten elintapojen edistäminen

Savuton kuntayhtymä -toimintamallia toteutettiin edelleen ja Savuton terveydenhuolto –itseauditoinnissa saavutettiin kultataso. Diabetesriskin seulontaa sekä painonhallinta- ja diabetesryhmiä jatkettiin. Suun terveydenhuollossa suunnitellut terveysneuvontakäynnit toteutuivat osittain koronarajoitusten vuoksi.

Yhteistyötahot

Kuntayhtymä on osallistunut maakunnalliseen hyvinvointiyhteistyöhön ja STESO:n toimintaan. Yhteistyötä on tehty myös maakunnallisten ja alueellisten hankkeiden sekä järjestöjen kanssa.

Viestintä

Tärkeimpiä ulkoisen viestinnän keinoja ovat olleet kuntayhtymän internetsivut, sähköinen palvelukanava NettiRassi, NeuvoRassin Facebook, eri yksiköiden ja toimintojen esitteet, tapahtumat ja yleisötilaisuudet, tiedotteet medialle sekä tiedotesivun julkaiseminen paikallislehdessä säännöllisesti.

Karita Pesonen, suunnittelija karita.pesonen(at)ras.fi

SALON KAUPUNKI, SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN PALVELUT

SATASAIRAALA, SATAKUNNAN SAIRAAHOITOPIIRI

Laadukas toiminta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutettiin monitasoisesti ja monitoimijaisesti päivitettyllä sairaanhoitopiirin hoitotyön tavoite- ja toimintaohjelmalla. Tavoitteena oli mm. potilas- ja perhelähtöisen osaamisen tukeminen ja vahvistaminen sekä väestön terveellisten elintapojen vahvistaminen. Satasairaalan perusterveydenhuollon yksikön toimesta koordinoitiin monialaista, maakunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostoa ja hyte-yhteyshenkilöverkostoa tukien kuntien hyte-toimintaa. Vuoden alussa valmistui Satakuntalaisten hyvinvointikertomus v. 2019 ja –suunnitelma v. 2020-2024. Savuton sairaala-auditointi toteutettiin syksyllä.

Hoitoketjujen kehittäminen jatkui; samalla alkoi hoito- ja palveluketjujen sote- rakenneuudistuksen kehittämishanke. Suunnittelu- ja kehittämistyössä huomioitiin ennaltaehkäisevä näkökulma. Esimerkkeinä alueellinen lasten ja nuorten painopolku sekä aikuisten lihavuuden palveluketju. Hoito-ohjeet.fi -sivustolle tallennettavat potilaille suunnatut ohjeet päivitettiin saavutettavaan muotoon osan ollessa selkokielellä. Satasairaalan keuhkoyksikössä otettiin käyttöön uniapneapotilaan ohjausmalli, mikä kehitettiin näyttöön perustuvien menetelmin. Kansallisessa hoitotyön vertaiskehittämishankkeessa (HoiVerKe) Satasairaala on ollut mukana vuoden alusta ja siinä on kerätty hoitotyön potilaspalautetta, tehty painehaavaprevalensseja ja seurattu potilaiden kaatumis- ja putoamistapahtumia.

Satakulttuurien-hankkeen (STM:n terveyden edistämisen määrärahanhanke) päämääränä on lisätä sote-palvelujen asiakkaiden hyvinvointia ja terveyttä tuomalla kulttuurin keinoin laatua ja mielekkyyttä kuntalaisten elämään. Hanke lisää kohderyhmien (päihde- ja mielenterveys- sekä vammaispalvelujen asiakkaat) mahdollisuutta osallistua kulttuurielämyksiin ja kulttuurin tuottamiseen. Vuoden lopussa kulttuurihyvinvointi on ollut saavutettavasti näkyvillä myös Satasairaalan taideteoksista kuratoidussa Empatia-taidenäyttelyssä Emil Cedercreutzin museossa.

Työn sujuvuuden kehittämistä toteutettiin Lean-menetelmällä ja työvire-mittaus jatkui koko sairaanhoitopiirin henkilöstölle. Henkilöstön kulttuuri- ja liikuntapalvelujen järjestelmän käyttöönottoa aloitettiin myös valmistella. Työhyvinvoinnin koulutuksia jouduttiin perumaan ja osin siirtämään verkkovälitteiseksi koronaviruksen vuoksi. Työterveysyhteistyönä valmistellaan henkilöstön palveluketjuja oman mielen johtamisen, unen ja palautumisen, ravitsemuksen sekä arkiliikkumisen näkökulmasta.

Satasairaalan OLKA-toiminta vahvisti edelleen vapaaehtoistoimintaa. OLKA:ssa korostuu yhteistyö potilasjärjestöjen kanssa osallisuuden lisäämiseksi.

Yhteistyötahot

Satakunnan sairaanhoitopiiri on osallistunut Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry:n verkoston toimintaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö on ollut laajaa, ulottuen kuntiin, järjestöihin, seurakuntaan, poliisiin, AVI:iin, TE-palveluihin, KELA:aan, Taike:een, oppilaitoksiin jne. Satasairaalan toiminnassa on otettu yhä enemmän huomioon asiakas- ja potilasnäkökulma mm. asiakaspalautemahdollisuuksia vahvistamalla.

Viestintä

Perusterveydenhuollon yksikkö viesti laajasti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä omille verkostoilleen ja yhdyspinnoille maakunnassa. Satasairaalan viestintä oli asiakaskokemukseen perustuvaa, laajaa ja monitahoista.

Suunnittelija Piia Astila
Perusterveydenhuollon yksikkö /Satasairaala, piia.astila@satasairaala.fi

VAASAN SAIRAANHOITOPIIRI

VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRI

Toimintasisällön laatu

Sairaanhoitopiirillä on terveyden edistämisen suunnitelma, joka sisältää laatustandardit ja hyvien käytäntöjen suositukset.

SHP:stä nimetty jäsenet Hyte-työryhmään ja alatyöryhmiin: ept-, kulttuurityöryhmä, AVI:n koordinoima ept-yhdyshenkilöverkosto.

Varsinais-Suomen alueellisen hyte -työryhmän tavoitteet ja toimintasuunnitelma ohjaavat toimintaa alueella. Hyten painopisteet ovat:

- 1) Yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen
- 2) Päihteiden käytön vähentäminen
- 3) Ylipainon ja liikkumattomuuden vähentäminen

Alueellisen hyvinvointikertomuksen päivitys tehtiin vuoden 2020 aikana. Hyte työryhmä koordinoi kuntien terveyden edistämistoimijoiden verkostoa ja järjestää verkostotapaamisia puolivuositain. Kuntiin on nimetty Hyte yhdyshenkilöt.

PTH-yksikössä toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelija, jolla on vastuu elintapaohjauksen alueellisesta kehittämisestä ja hyte- yhteistyöstä. Vuonna 2020 syksyllä käynnistettiin elintapaohjauksen osaprojekti osana Tulevaisuuden sotekeskus-hanketta.

Henkilöstöpalveluiden yksikössä toimii terveyden edistämisen koordinaattori, jonka tehtävänä on henkilökunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Sairaanhoitopiirissä on terveyden edistämisen työryhmä. Työryhmän tehtävänä on potilaiden, henkilöstön ja väestön terveyden edistämisen näkökulman integroiminen toimintaan, henkilökunnan osaamisen lisääminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvissä aiheissa, arviointi, STESO toimintaan osallistuminen ja savuton sairaala auditointi vuosittain. Tupakoimattomana leikkaukseen toimintamalli on käytössä. Savuton toimintaohjelma päivitettiin ja lanseerattiin vuonna 2020. Esiteltiin alueellisesti V-S:n pth-verkostolle ja valtakunnallisesti Tupakoimaton sote -verkostolle.

Vuosille 2016–2020 on käynnistetty potilashoidon laadun- ja tutkimuksen kehittämishanke (STEPPI). Hankkeen tavoitteena on luoda tutkimuskirjallisuuteen perustuvat perushoidon minimikriteerit.

Asiakkaan näkökulma on vahvistunut palveluiden suunnittelussa ja arvioinnissa. Sairaanhoitopiirissä toimii asiakasraati ja kokemusasiantuntijoita.

Yhteistyötahot

- Maakunnallinen HYTE työryhmä Varsinais-Suomen alueen kunnat
- Sisäiset: tupakasta vieroituksen työryhmä, tupakkayhdyshenkilöverkosto, päihdeyhdyshenkilöverkosto sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden verkosto. Verkostojen puitteissa järjestettiin teemakohtaisia alueellisia koulutustilaisuuksia
- Tyks Sydänkeskus koordinoi alueellista sydänhoitajaverkostoa yhdessä V-S Sydänpiirin kanssa
- Turun ammattikorkeakoulu ja Turun yliopisto

- Varsinais-Suomen alueen sote järjestöt

Viestintä

Terveyden edistämisen toiminnasta viestitään sairaanhoitopiirin internetsivustolla, Lasaretti -lehdessä ja alueellisissa verkostoissa. Lisäksi on järjestetty eri teemoilla yleisöluentoja. Tyks imago on uudistunut ja viestinnässä on vahvemmin hyvinvointinäkökulma sairauksien hoitamisen sijaan. Perusterveydenhuollon yksikön hyte- internetsivut. Vesote hankkeen aikana perustettiin Elintapaohjauksen ammattilaiset Facebook – ryhmä, jota ylläpidetään edelleen.

Minna Pohjola, suunnittelija minna.pohjola(at)tyks.fi